

МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки
«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Перший проректор

 Дмитро БАБЕНКО

Сараїт освітньої програми

д-р.екоі.наук, проф.

 Юрина БАНСВА

« 16 » 06 2023 р.

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ТА РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ»

Галузь знань	24 Сфера обслуговування
Спеціальність	241 Готельно-ресторанна справа
Освітньо-професійна програма	Освітньо-професійна програма підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 241 «Готельно-ресторанна справа»
Освітній ступінь	Бакалавр
Семестр	П'ятий
Форма здобуття освіти	<u>денна</u>
Викладачі	Ключник Альона Володимирівна, доктор економічних наук, професор, klyuchnikav@mnaeu.edu

Розглянуто на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування і міжнародної економіки
Протокол № 11 від « 13 » червня 2023 року.
Завідувач кафедри

 Альона КЛЮЧНИК

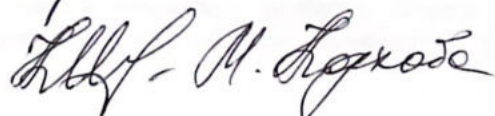
Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту.
Протокол № 11 від «14» червня 2023 року.
Голова науково-методичної комісії

 Ганна ТАБАЦКОВА

Схвалено на засіданні вченої ради факультету менеджменту.
Протокол № 11 від «15» червня 2023 року.
Голова вченої ради

 Олена ШЕБАНІНА

Миколаїв
2023

 М. Ключник

<p>1.Призначення навчальної дисципліни</p>	<p>Навчальна дисципліна «Зелений туризм та розвиток сільських територій» пов'язана з актуальністю і необхідністю активізації підприємницької діяльності у сільських місцевостях, яка би ґрунтувалась на засадах сталого розвитку. Саме зелений туризм є тим видом господарювання, який поєднує кілька сучасних трендів розвитку українського суспільства: активізація зусиль у збереженні природної та історико-культурної спадщини місцевостей (районів, регіонів), зростання популярності відпочинкових місцевостей з давніми традиціями і збереженням автентичним візерунком, розширення можливостей малого приватного підприємництва, «екологізація» продуктів і послуг – «мода» на локальні крафтові продукти харчування приватних ферм і селянських господарств, вироби народної творчості та багато іншого.</p>
<p>2.Мета навчальної дисципліни</p>	<p>формування у здобувачів вищої освіти компетентностей, що сприяють їх майбутній професійній і бізнесовій діяльності, дозволяють критично осмислити аспекти розвитку сільських територій, їх ресурсну базу сільського туризму і реально оцінити можливості його розвитку при започаткуванні власної справи. Вивчення курсу сприяє абстрактному і логічному мисленню, здатності формулювати власні думки, вмінню працювати з джерелами і фактичним матеріалом, чітко формулювати та висловлювати свої позиції, належним чином їх обґрунтовувати, брати участь в аргументованій дискусії</p>

3. Компетентності

Інтегральна компетентність:

ІК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу, що передбачає застосування теорій та методів системи наук, які формують концепції гостинності і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 01. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя;

ЗК 02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо, реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

ЗК 03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 05. Здатність працювати в команді;

ЗК07. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

ЗК 08. Навички здійснення безпечної діяльності;

ЗК 09. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

ЗК10. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності:

СК 01. Розуміння предметної області і специфіки професійної діяльності;

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні та внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії;

СК 06. Здатність проектувати технологічний процес виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (закладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства;

СК 07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів;

СК 09. Здатність здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів;

СК 11. Здатність виявляти, визначати й оцінювати ознаки, властивості і показники якості продукції та послуг, що впливають на рівень забезпечення вимог споживачів у сфері гостинності;

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

4. Заплановані результати навчальної дисципліни	ПРН 04.Аналізувати сучасні тенденції розвитку індустрії гостинності та рекреаційного господарства; ПРН 09. Здійснювати підбір технологічного устаткування та обладнання, вирішувати питання раціонального використання просторових та матеріальних ресурсів; ПРН 10. Розробляти нові послуги (продукцію),використовуючи сучасні технології виробництва та обслуговування споживачів; ПРН 16.Виконувати самостійно завдання, розв'язувати задачі і проблеми, застосовувати їх в різних професійних ситуаціях та відповідати за результати своєї діяльності; ПРН 18.Презентувати власні проекти і розробки, аргументувати свої пропозиції щодо розвитку бізнесу; РН 19.Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості; ПРН 20.Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави; ПРН 21. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; ПРН 22. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.			
5.Опис навчальної дисципліни	Всього годин/кредитів за навчальним планом, з них:			
	- лекції		90/3,0	
	- практичні заняття		30/1,0	
	- самостійна робота		30/1,0	
Календарний план* -				
№ з/п	Найменування тем	Розподіл навчального часу, годин		
		лк	пз	сам. робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. Розвиток сільських територій				
1.	Поняття, види та класифікація сільських територій	2	2	2
2.	Управління сільськими територіями	2	2	2
3	Поняття та види розвитку сільських територій	2	2	2
4	Місцевий економічний розвиток			
5	Громадська участь у розвитку сільських територій	2	2	2
6	Стратегічне планування розвитку сільських територій	2	2	2
7	Бюджет участі	2	2	2
8	Співробітництво сільських територій	2	2	2
9	Маркетинг сільських територій	2	2	2
Всього за змістовий модуль		18	18	18

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Зелений туризм				
10	Поняття та складові сільського туризму і агротуризму. Нормативно-правові засади розвитку сільського туризму в Україні	2	2	2
11	Поняття і види агроосель. Вимоги до агроосель та їх категоризація.	2	2	2
12	Продукти і послуги сільського туризму.	2	2	2
13	Організація і менеджмент сільського туризму.	2	2	2
14	Особливості маркетингу сільського туризму.	2	2	2
15	Організаційні і освітньо-консультаційні послуги у сільському туризмі	2	2	2
Всього за змістовий модуль		12	12	12
Всього годин по навчальній дисципліні		30	30	30
*Примітка. Проведення видів занять здійснюється відповідно до графіку освітнього процесу				

<p>Порядок критерії оцінювання</p>	<p>та</p> <p>Оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Миколаївському національному аграрному університеті, Положення про порядок оцінювання здобувачів вищої освіти у Миколаївському національному аграрному університеті.</p> <p>Оцінювання поточної навчальної діяльності. Оцінювання знань здобувачів вищої освіти під час практичних занять та виконання індивідуальних завдань з дисципліни проводиться за такими критеріями: систематичність роботи на лекційних та практичних заняттях, рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах, активність при обговоренні питань, результати виконання і захисту практичних робіт та інше.</p> <p>Форми оцінювання поточної навчальної діяльності є стандартизованими: тестування, виконання контрольних робіт, індивідуальних робіт, підготовка докладів та презентацій з обраної тематики і включають контроль теоретичної і практичної підготовки.</p> <p>Оцінювання індивідуальних завдань здобувачів вищої освіти. Бали за індивідуальні завдання нараховуються здобувачеві лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань залежить від їх об'єму та значимості. Вони додаються до суми балів, набраних здобувачем вищої освіти за поточну навчальну діяльність.</p> <p>Оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти. Самостійна робота здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу контролюється при підсумковому контролі.</p> <p>Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти з дисципліни здійснюється шляхом складання заліку через розв'язування логіко-аналітичних та ситуаційних завдань. До заліку допускається здобувачі вищої освіти, які виконав всі представлені вище завдання, відпрацювали пропущенні заняття та набрали необхідну кількість балів.</p> <p>Творча робота здобувача оцінюється і включає участь в науково-дослідній роботі – 10 балів; участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження – 10 балів; індивідуальні завдання – до 10 балів.</p>				
<p align="center">Поточний і підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти</p>					
<p align="center">Порядок зарахування пропущених занять</p>					
<p align="center">№ змістового</p>	<p align="center">Кількість годин</p>	<p align="center">Форма контролю</p>	<p align="center">Кількість заходів</p>	<p align="center">Оцінка</p>	<p align="center">Сума</p>

модулю	ЛК	ПЗ		min	max	min	max	
1	18	18	усне обговорення питань (опитування), у т.ч. тих, які винесені на самостійне опрацювання	3	1	2	3	6
			перевірка вирішених практичних завдань	3	1	2	3	6
			тестування у СДН Moodle, Google form	2	2	2	4	4
			захист доповідей, презентацій	1	3	4	3	4
			перевірка завдань, які винесені на самостійне опрацювання	3	1	2	3	6
			Модульна контрольна робота 1	1	3	5	3	5
			Разом по змістовому модулю	13			19	31
2	12	12	усне обговорення питань (опитування), у т.ч. тих, які винесені на самостійне опрацювання	8	1	2	8	16
			перевірка вирішених практичних завдань	8	1	2	8	16
			захист доповідей, презентацій	1	3	4	3	4
			тестування у СДН Moodle,	5	2	2	10	10
			перевірка завдань, які винесені на самостійне опрацювання	8	1	2	8	16
			Модульна контрольна робота 2	1	4	7	4	7
			Разом по змістовому модулю	31			41	69
Всього						60	100	
Залік у вигляді усної співбесіди						10	15	
Всього по дисципліні						60	100	
Індивідуальна робота, у т.ч.:								
- участь у науково-дослідній роботі						10	25	
- участь у заходах неформальної освіти за наявності документального підтвердження						10	10	
- індивідуальні завдання						2	8	
Відвідування занять є обов'язковим компонентом навчального процесу. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем курсу та деканатом. Пропущені лекційні, практичні заняття, незалежно від причини пропуску,								

здобувач вищої освіти відпрацьовує викладачеві курсу або згідно з графіко консультацій.

**Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти,
та шкала оцінювання - залік**

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Політика курсу

Визначається системою вимог, які викладач пред'являє до здобувача вищої освіти при вивченні дисципліни та ґрунтується на засадах академічної доброчесності.

У процесі вивчення дисципліни використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; залікове модульне тестування та опитування; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; оцінювання результатів; студентські презентації та виступи на наукових заходах; бесіди та обговорення проблемних питань, методи дискусійного характеру (диспути, дискусії), робота в проблемних групах, індивідуальні консультації, іспит.

Дотримання академічної доброчесності регламентується Кодексом академічної доброчесності у Миколаївському національному аграрному університеті СО 5.260.01-00.2018 затвердженого вченою радою МНАУ, протокол № 3 від 27.11.2018 р., та передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використання методики досліджень і джерела інформації.

Порушенням академічної доброчесності здобувачами вищої освіти є:

- **академічний плагіат** - оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів (оприлюднених творів мистецтва) інших авторів без зазначення авторства;

	<p>- фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;</p> <p>- списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання;</p> <p>- обман - надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової, творчої) діяльності чи організації освітнього процесу; формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;</p> <p>- хабарництво - надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі.</p> <p>За порушення правил академічної доброчесності ЗВО можуть бути притягнуті до таких форм відповідальності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік); - повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми. <p>Організація навчального процесу здійснюється на основі відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному контролі та індивідуальній роботі студентів. При цьому враховується присутність та активність студента на практичних заняттях.</p> <p>Політика запізнення: ЗВО повинен з'являтися на заняття без запізень, не допускаються регулярні запізнення на заняття (без поважних причин).</p> <p>Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модульної роботи відбувається за наявності поважних причин</p>
<p>8. Інформаційні джерела</p>	<p style="text-align: center;">Базова література</p> <p>1. Shebanin V., Kormyshkin I., Kliuchnyk A., Allakhverdiyeva I., Umanska V. Tools of formation of the system of socio-economic security of territorial communities of the region. Regional Science Inquiry this link is disabled, 2022. № 14(1), pp. 127–136.</p> <p>2. Shebanina O., Buryk Z., Kliuchnyk A., Shebanin V., Rybachuk V. Strategic factors quality of public administration in regional development: the experience of EU countries. International Journal for Quality Research this link is disabled. 2021. № 15(4). pp. 1317–1332 DOI 10.24874/IJQR.15.04-19</p> <p>3. Klyuchnik A.V., Kormyshkin Y.A., Galunets N.I., Mukharsky</p>

- I.G., Kamashev A.V. The impact of amalgamated territorial communities infrastructure on the formation of their competitive advantages. *International Journal of Management*. 2020. № 11(5). pp. 1045-1057. DOI: 10.34218/IJM.11.5.2020.096.
4. В. О. Бойко, А. В. Ключник, Л.В. Півнюва Зміцнення конкурентоспроможності підприємств екологічного (зеленого) туризму. *Вестник Херсонського національного технічного університету*. 2020. № 3(74). С. 213-222.
<https://cyberleninka.ru/article/n/zmitsnennya-konkurentospromozhnosti-pidpriemstv-ekologichnogo-zelenogo-turizmu/viewer>
5. Ключник А.В., Галунець Н.І., Гусенко А.А. Медіація як спосіб вирішення конфліктів в громадах у процесі децентралізації. *Таврійський науковий вісник. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2022р № 2. С.57-66
<https://www.journals.ksauniv.ks.ua/index.php/public/article/view/204>
6. Ключник А. В. Формування і розвиток економічного потенціалу сільських територій України [монографія] / А. В. Ключник. – Миколаїв: Дизайн та поліграфія, 2010. – 472 с.
7. Бакун, Ю. О. Сільські території як об'єкт управління у контексті їхньої нормативно-правової інтерпретації / Ю. О. Бакун, М. М. Ксенофонов, В. В. Байдала // *Економіка АПК*. – 2019. – № 8. – С. 79–87.
8. Вдовенко, Н. М. Сталий сільський розвиток та конкурентоспроможність аграрного сектора в умовах трансформації бюджетної підтримки : монографія / Наталя Михайлівна Вдовенко, Анна Володимирівна Невесенко ; Нац ун-т біоресурсів і природокористування України, Держ агентство рибного госп-ва України, Метод.-технол. центр з аквакультури. – Київ : Кондор, 2018. – 236 с.
9. Довгаль, О. В. Оцінка сучасного стану туристично-рекреаційного потенціалу сільських територій регіону / О. В. Довгаль, Н. І. Моїсєєва // *АгроСвіт*. – 2019. – № 5. – С. 32–40.
10. Довгаль, О. В. Розвиток сільських територій в умовах децентралізації [Електронний ресурс] / Олена Валеріївна Довгаль // *Український журн. прикладної економіки : наук. фах. вид* – 2018. – Том 3. – № 4. – С. 268–279. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: http://ujae.org.ua/wp-content/uploads/2019/10/ujae_2018_r04_a31.pdf (дата звернення: 08.02.2022), вільний. – Назва з титул. екрана.
11. Дороховський, О. М. Системний підхід до самоадаптації сільських територій в контексті регіонального розвитку / О. М. Дороховський, Л. Ю. Мельник // *АгроСвіт*. – 2019. – № 21. – С. 3–7.
12. Сфремова, І. І. Правові засади розвитку сільських територій в умовах децентралізації / Ірина Іванівна Сфремова // 36. матеріалів «III Всеукр. правових наук. читань» : 17 жовт. 2019 р., м. Ірпінь: пам'яті Н. Р. Нижник / Ун-т держ. фіскальної служби України, Навч.-наук. ін-т права, Каф. теорії, історії права і держави та конституційного права. – Вінниця, 2019. – С. 105–109.
13. Замора, О. І. Перспективи розвитку зеленого туризму в об'єднаних територіальних громадах / О. І. Замора // *АгроСвіт*. –

2019. – № 20. – С. 99–102.

14. **Інституціоналізація публічного управління та адміністрування у контексті інноваційного розвитку сільських територій: теорія і практика** : монографія / Білоцерків. нац аграр. ун-т ; за заг. ред. А. С. Даниленка. – Київ : ЦУЛ, 2018. – 320 с.

15. **Калетнік, Г. М.** Державне регулювання соціально-економічного розвитку сільських територій в Україні / Г. М. Калетнік, Т. В. Смчик // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2020. – № 2. – С. 7–22.

16. **Клименко, М. О.** Сталій розвиток місцевих громад / М. О. Клименко, О. М. Клименко, Л. В. Клименко. – Київ : Кондор, 2018. – 296 с.

17. **Коваленко, Т. О.** Правове забезпечення збереження культури українського селянства: сучасний стан та перспективи удосконалення / Т. О. Коваленко // Часоп. Київ. ун-ту права. – 2020. – № 1. – С. 253–258.

18. **Ковальчук, С. Я.** Функціональні напрями розвитку сільських територій в контексті зеленого зростання / С. Я. Ковальчук // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2019. – № 7. – С. 16–22.

19. **Кононенко, О. М.** Науково-методологічні засади збалансованого сільського розвитку: розв'язання глобальних проблем на локальному рівні / О. М. Кононенко // АгроСвіт. – 2018. – № 13. – С. 49–56.

20. **Кононенко, О. М.** Сільські території України у вимірі регіонального людського розвитку / О. М. Кононенко // Економіка та держава. – 2018. – № 4. – С. 104–111.

21. **Костюченко, Д. Л.** Аграрні розписки як стимулюючий фактор розвитку сільських територій / Д. Л. Костюченко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2018. – № 5. – С. 124–134.

22. **Костюченко, Д. Л.** Сільські території: сутність категорії та індикатори її оцінки / Д. Л. Костюченко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2020. – № 1. – С. 216–227.

23. **Мельник, В.** Економічний розвиток сільських територій у концепції формування конкурентоспроможності регіонів [Електронний ресурс] / Вікторія Мельник, Наталія Добіжа, Олег Погріщук // Вісн. Тернопіл. нац екон. ун-ту. – 2019. – № 1. – С. 70–80. – Електрон. текст. дані. – Режим

доступу: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/34036/1/%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%92..pdf> (дата звернення: 08.02.2021), вільний. – Назва з титул. екрана.

24. **Мельник, Л. Ю.** Діяльність економічної системи регіонів як центрів розвитку сільських територій / Л. Ю. Мельник, О. І. Радзієвський // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 21. – С. 10–14.

25. **Могилова, М. М.** Об'єднання територіальних громад в Україні: перспективи і ризики для розвитку сільських територій / М. М. Могилова // Економіка АПК. – 2019. – № 5. – С. 68–79.

26. **Нові підходи розвитку сільських територій в умовах децентралізації та змін у державній регіональній політиці** [Електронний ресурс] // Інститут громадянського суспільства. – Електрон. текст. дані. – Режим доступу: <https://www.csi.org.ua/publications/novi-pidhody-rozvytku->

silskyh-terytorij-v-umovah-detsentralizatsiyi-ta-zmin-u-derzhavnij-regionalnij-politytsi/ (дата звернення: 08.02.2021), вільний. – Назва з титул. екрана.

27. **Панасюк, І.** Наскільки важливо для української економіки розвивати сільські території [Електронний ресурс] / Іванна Панасюк // AgroPortal.ua. – 2020. – 15 верес. – Електрон. текст. дані.

– Режим доступу: <https://agroportal.ua/ua/publishing/lichnyi-vzglyad/naskolko-vazhno-dlya-ukrainskoi-ekonomiki-razvivat-selskie-terytorii/> (дата звернення: 08.02.2022), вільний. – Назва з титул. екрана.

28. **Практичний посібник з організації та ведення бізнесу на сільських територіях** / Житомир. нац. агроскологіч. ун-т, ГО «Наукові горизонти»; за ред.: Т. О. Зінчук, Т. В. Усюк. – Київ: ЦУЛ, 2018. – 357 с.

29. **Ракович, О. І.** Локальні детермінанти розвитку підприємницького потенціалу сільських територій / О. І. Ракович // АгроСвіт. – 2019. – № 4. – С. 67–74.

30. **Сментіна, Н. В.** Бенчмаркінг у системі управління економічним розвитком об'єднаних територіальних громад / Н. В. Сментіна, А. А. Фіалковська // Економіка України. – 2019. – № 11/12. – С. 49–59.

31. **Смирнова, С. М.** Державне регулювання та забезпечення розвитку сільських територій у контексті «Leader» / С. М. Смирнова, В. М. Смирнов, А. О. Богомаз // АгроСвіт. – 2019. – № 18. – С. 37–43.

32. **Ставська, Ю. В.** Сільський зелений туризм як напрям розвитку сільських територій / Ю. В. Ставська // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2019. – № 1. – С. 83–95.

33. **Сторонянська, І. З.** Методичні підходи до виокремлення та ідентифікації сільських територій (у контексті імплементації європейського досвіду) / І. З. Сторонянська, І. Р. Залуцький // Економіка України. – 2020. – № 11. – С. 41–59.

34. **Сторонянська, І. З.** Методичні підходи до ідентифікації сільських територій: світова практика / І. З. Сторонянська, Х. О. Патицька // Економіка АПК. – 2020. – № 5. – С. 97–107.

35. **Рутинський М., Зінько Ю.** Сільський туризм. Навчальний посібник. – К. Знання, 2008. – 271 с. Електронний режим доступу - <https://studfiles.net/preview/5265679/>

36. **Сільський туризм: основи підприємництва та гостинності: навчальний посібник** / Назар Кудла; М-во освіти і науки України, Львівський ін-т економіки і туризму. – К.: Центр учбової літератури, 2015. – 151 с. Електронний режим доступу
- http://culonline.com.ua/Books/Silskiy%20turizm_Kudla.pdf

37. **Лужанська Т. Ю.** Сільський туризм: історія, сьогодення та перспективи: навч. пос. / Т. Ю. Лужанська, С. С. Махлинець, Л. І. Тебляшкіна / за ред. д. г. н., проф. Волошина І. М. – К.: Кондор, 2008. – 385 с.

38. **Сільський зелений туризм для підвищення кваліфікації працівників сфери сільського зеленого туризму** / Навч. посіб. / Т.П. Кальна-Дубінок, О.А. Локутова, І. П. Кудінова, Л.Х. Рибак, В.В. Самсонова, Л.М. Сокол, М.В. Бесчастна, О.Ю. Панасюк, Васильєв В.П., Зінько Ю.В., Рутинський М.Й., Триліс В., Горішевський П.А., Волошинський О. – Ніжин:

- Видавець: ПП Лисенко М.М., 2016. – 621 с.
39. Сільський зелений туризм / Словник-довідник / Т.П. Кальна-Дубінок, М.В. Бесчастна, І.П. Кудінова, О.А. Локутова, Л.Х. Рибак, В.В. Самсонова, С.І. Мосіюк. – Ніжин: Видавець ПП Лисенко Бейдик О.О. Рекреаційно-туристські ресурси України: методологія та методика аналізу, термінологія, районування. - К., 2001.
40. Коберніченко Т., Васильєв В., Зінько Ю., Горішевський П. Методичний посібник з сільського туризму. – К., 2005. – 84 с.
41. Горішевський П., Аронець М. Сільський зелений туризм: посібник для початківця. – Посібник – Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2003. – 148 с.
42. Горішевський П.В., Васильєв В., Зінько Ю., Коберніченко Т. Сільський зелений туризм: організація діяльності. – Посібник – Київ: НМЦ «Освіта», 2005. – 128 с.
- Допоміжна література**
- 43.Бородіна, О. М. Убезпечення сільського способу життя: європейська політика, орієнтири для України / О. М. Бородіна // Економіка АПК. – 2020. – № 2. – С. 20–32.
- 44.Вакар, Т. В. Роль та особливості унікальних територіальних активів у формуванні політики сільського розвитку / Т. В. Вакар, І. О. Мороз, О. С. Штанько // АгроСвіт. – 2019. – № 5. – С. 61–66.
- 45.Гесць, В. М. Інклюзивність як напрям і візія сільського розвитку в Україні: концептуальні засади / В. М. Гесць, О. М. Бородіна, І. В. Прокопа // Економіка України. – 2020. – № 11. – С. 3–20.
- 46.Гончарук, І. В. Державне регулювання розвитку ресурсного потенціалу сільських територій: загальні аспекти / І. В. Гончарук, І. В. Томашук // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2018. – № 4. – С. 19–30.
- 47.Довгаль, О. В. Прогноз впливу домінуючих компонентів ресурсного потенціалу на розвиток сільських територій / О. В. Довгаль // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 6. – С. 34–41.
- 48.Дудзяк, О. А. Вплив аграрної освіти на відновлення та розвиток сільських територій / О. А. Дудзяк // АгроСвіт. – 2019. – № 4. – С. 10–14.
- 49.Дудзяк, О. А. Значення екології для розвитку сільських територій / О. А. Дудзяк // АгроСвіт. – 2019. – № 6. – С. 55–58.
- 50.Жук, В. М. Науково-прикладні основи сталого розвитку за селозберігаючою моделлю аграрного устрою / В. М. Жук, А. О. Сігайов // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2019. – № 10. – С. 28–37.
- 51.Іванський, А. Й. Місцеве самоврядування та захист майнових прав територіальної громади : монографія / Андрій Йосипович Іванський. – Одеса : Гельветика, 2019. – 232 с.
- 52.Колесник, Т. В. Регіональне програмування як дієвий інструмент сталого розвитку сільських територій / Т. В. Колесник // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуал. питання науки і практики. – 2019. – № 3. – С. 44–61.
- 53.Лук'янова, М. М. Роль організацій громадського суспільства в розвитку сільських територій / М. М. Лук'янова // АгроСвіт. – 2020. – № 11. – С. 127–135.
- 54.Родашук, Г. Ю. Місце та роль транспортної складової в

- економічному розвитку сільських територій / Г. Ю. Родащук, С. Д. Скуртол // Вісн. Київ. ін-ту бізнесу та технологій. – 2018. – № 1. – С. 31–38.
55. **Рябокони, В. П.** Децентралізація – шлях до розвитку сільських територій в Україні / В. П. Рябокони // Економіка АПК. – 2020. – № 1. – С. 6–17.
56. **Талавира, М. П.** Розвиток сільських територій в умовах децентралізації / М. П. Талавира, А. О. Горай // Економіка АПК. – 2018. – № 11. – С. 75–79.
57. **Утеченко, Д. М.** Соціальне підприємництво як засіб розвитку людського капіталу сільських територій / Д. М. Утеченко // АгроСвіт. – 2020. – № 21. – С. 78–84.
58. **Шебанін, В. С.** Диверсифікація використання трудового потенціалу сільських територій / В. С. Шебанін, Ю. А. Кормишкін // Економіка АПК. – 2020. – № 8. – С. 6–12.
59. **Шемігон, О. І.** Публічно-приватне партнерство як інструмент соціально-економічного розвитку села / О. І. Шемігон, М. В. Вихор, М. В. Руденко // Інвестиції: практика та досвід. – 2019. – № 12. – С. 31–36.
60. **Юхименко, П. І.** Економічний підхід щодо формування людського капіталу в системі управління сільськими територіями / П. І. Юхименко, І. М. Паска, О. М. Загурський // Економіка АПК. – 2019. – № 3. – С. 71–78.
61. Лебідь А. С., Назаров М. С. Інструменти громадської участі в Україні: навчально-методичний посібник / А. С. Лебідь, М. С. Назаров. – Суми: Вид-во СумДУ, 2020. – 73 с.
62. Партисипативне стратегічне планування в органах місцевого самоврядування. Посібник для об'єднаних територіальних громад – Електронний ресурс : https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/23/STRATEGI_C_PLANNING_MANUAL_standard_version_9MB.pdf.
63. Впровадження та удосконалення Громадського бюджету – практичні рекомендації – Електронний ресурс : http://pleddg.org.ua/wp-content/uploads/2019/05/PB_Guide.pdf
64. Борщ Г. А., Вакуленко В. М., Гринчук Н. М., Дехтяренко Ю. Ф., Ігнатенко О. С., Куйбіда В. С., Ткачук А. Ф., Юзефович В. В. Ресурсне забезпечення об'єднаної територіальної громади та її маркетинг: навч. посіб. / [Г. А. Борщ, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, Ю. Ф. Дехтяренко, О. С. Ігнатенко, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук, В. В. Юзефович] – К. : – 2017. – 107 с.
65. Врублевський О.С. Співробітництво територіальних громад (бібліотечка місцевого самоврядування. – Київ: ІКЦ «Легальний статус», 2014 – 56 с.
66. Врублевський О. Співробітництво територіальних громад: сучасний стан та перспективи розвитку//Вісник Інституту громадянського суспільства. – №40, грудень, 2016 р. – с.18-19.
67. Міжмуніципальне співробітництво: навчальний посібник / Уклад.: В. Вакуленко, О. Ігнатенко, Г. Борщ, О. Курт, Ф. Тедік, Т. Журавель. – К. : Фенікс, 2012. – 392 с.
68. Співробітництво територіальних громад (міжмуніципальне співробітництво – ММС): Навчально-практичний посібник/ За заг. редакцією Толкованова В.В.,

	<p>Журавля Т.В. – Київ. 2016. – 154 с.</p> <p>Інформаційні ресурси</p> <p>69. http://portal.rada.gov.ua - Офіційний веб-сайт Верховної Ради України.</p> <p>70. https://decentralization.gov.ua/- Офіційний веб-сайт Децентралізація.</p> <p>71. RURALTOURISM.COM.UA - вебпортал даних щодо зеленого туризму в Україні.</p> <p>Законодавчо-нормативні акти</p> <p>72. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 24. – Ст. 170.</p> <p>73. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 черв. 2001 р. №2493 // База даних «Законодавство України» / ВР України. URL : https://cutt.ly/Znffeu1 (дата звернення 24.07.2022).</p> <p>74. Про туризм: Закон України «» від 18.11.2003 р. №1282-IV</p> <p>75. Про особисте селянське господарство: Закону України №742 від 15.05.2003 р.</p> <p>76. проект закону України «Про сільський та сільський зелений туризм» від 16.11.2004 р.</p> <p>77. проект закону України «Про сільський аграрний туризм» від 29.04.2010 р.</p>
<p>9. Інтеграція здобувачів вищої освіти з особливими освітніми потребами</p>	<p>Набуття програмних результатів в умовах інклюзивної освіти здійснюється відповідно до Положення про організацію інклюзивного навчання осіб з особливими освітніми потребами у Николаївському національному аграрному університеті СО 5.279.01-00.2020 із застосуванням особистісно орієнтованих методів навчання та з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності усіх здобувачів вищої освіти, рекомендацій індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (за наявності) та/або висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку здобувачів вищої освіти (за наявності), що надається інклюзивно-ресурсним центром.</p> <p>В університеті вхід облаштовано пандусом. Є кнопка виклику чергового. Є відповідальні особи, які організують освітній процес (декан, заступники декана, куратор). Для навчання, професійної підготовки або перепідготовки осіб з особливими освітніми потребами застосовуються види та форми здобуття освіти, що враховують їхні потреби та індивідуальні можливості.</p> <p>Можливість дистанційного (або очно-дистанційного) навчання з використанням наступних засобів:</p> <p>система дистанційного навчання Moodle (https://moodle.mnau.edu.ua/login/index.php), лекційний матеріал, практичні завдання, напрями наукової та індивідуальної роботи, завдання для самостійної роботи;</p> <ul style="list-style-type: none"> – платформи онлайн-занять Zoom: для проведення індивідуальних практичних занять, консультацій тощо; – інституційний репозиторій МНАУ – для використання інформаційних матеріалів

	<p>(https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/);</p> <ul style="list-style-type: none">– аудіо- та відеоповідомлень з лекційним матеріалом, пояснень особливостей завдань та напрямів їх виконання тощо;– спілкування через електронну пошту (klyuchnikav@mnau.edu) та телефонний зв'язок;– залучення до освітньо-наукових заходів в онлайн-режимі;– можливість залучення до освітнього процесу куратора академічної групи та людини, яка знаходиться поряд із здобувачем вищої освіти з особливими освітніми потребами (батьки, сестра, брат та інших).
10. Доступ до матеріалів навчання	https://moodle.mnau.edu.ua/login/index.php

Силабус навчальної дисципліни розроблено:

Д-р екон.наук. проф.

(підпис)

Альона КЛЮЧНИК